

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Nem létezik egy egységes vélemény Lenin utódainak megítélését illetően. [...] Sztálin alakja, a szovjet nép szemében 1924-1953 között hősies arányokat öltött, aki Lenin jogos örökösének, a modern gazdaság alapítójának, a haza belső ellenségeinek a megsemmisítőjeként tüntette fel magát, harcosnak, aki a fasiszmus felett győzelemre vezette a nemzetet és vezetőnek, aki diadalmasan irányította az országot a nukleáris korszakban. Mégis, csupán három évvel halála után Sztálin [...] hírneve csorbulni kezdett. Utódja, Hruscsov, [...] «desztalinizációs» programot kezdeményezett, amelynek keretében egy egész sor büntettet tulajdonított Sztálinnak. A Hruscsov által felhozott fő vád szerint Sztálin letért a marxizmus-leninizmus igaz útjáról, és saját «személyi kultuszt» alakított ki. Az 1956 februárjában, a Szovjet Kommunista Párt XX. Kongresszusán felolvasott «titkos jelentésben» Hruscsov végigkövette Sztálin pályafutását a '30-as évektől kezdődően, részletesen kiemelve a párttal szemben elkövetett hibákat és büntetéseket. Sztálint kirívó hatalmi visszaélés vádjában találták bűnösnek. Személyesen vétkes volt a tisztogatásokban, «azokban a tömeges letartóztatásokban, amelyek óriási kárt okoztak a Szovjetunióknak [...] és a szocializmus ügyének».”
(M. Lynch, *Stalin și Hrușciov: URSS, 1924-1964*)

B. „Mussolini 1926-ra megvalósította álmát, Olaszország diktátora lett. Törvényeket hozhatott egyszerű rendeletekkel. A parlament teljes egészében az ellenőrzése alatt állt – megszűnt vitafórumnak lenni, csupán egy színtérré vált, ahol a döntéseire lehetett tapsolni. [...] Nem létezett szervezett politikai ellenzék [...]. Természetesen a király leválthatta volna Mussolinit, de [...] Viktor Emmanuel nem volt felkészülve, hogy szembeszegüljön miniszterelnökével. Sőt, ameddig Mussolini tiszteletteljes félelmet keltett a királyban, addig nem volt oka, hogy aggódjon a fegyveres erők miatt, akiket a hűségük a királyhoz kötött.

Mivel helyzete biztosítva volt, Mussolini hozzálátott, hogy létrehozza a fasiszta államot. Ez az állam személyes diktatúra kellett legyen, mivel az volt a fő célja, hogy fenntartsa és fokozza a saját hatalmát. [...] A személyi kultuszt támogatta, amely kiemelte a zsenialitását, a hatalmát és azt a tényt, hogy a nemzet nélkülözhetetlen vezetője. [...] A személyes hatalom hajhászása erősebb volt, mint azon vágya, hogy «fasisztává tegye» Olaszországot és az olasz intézményeket. Következésképp a politikája sokakat kiábrándított a Fasiszta Párt tagjai közül, akik remélték, hogy a forradalom [...] egy olyan államot fog alkotni, amelyben a párt fogja ellenőrizni az összes kormányzati intézményt.”

(M. Robson, *Italia: Liberalism și fascism, 1870-1945*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg azt a politikai alakulatot, amelyet a **B** forrás említ! 2 pont
2. Írjon ki az **A** forrásból egy információt, amely Hruscsovra vonatkozik! 2 pont
3. Említsen meg egy-egy történelmi térséget, amelyekre utalást tesz az **A** illetve a **B** forrás! 6 pont
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint a politikai vezetőt a modern gazdaság alapítójának tekintik! 3 pont
5. Írjon ki a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, kiemelve mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! 7 pont
6. Mutasson be két demokratikus politikai gyakorlatot, amelyeket Romániában (*România*) alkalmaztak a XX. században! 6 pont
7. Említsen meg egy állandót, amely jelen van a háború utáni Románia történelmi eseményeinek lefolyásában az 1946-1947-es időszakban! 4 pont

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Basarab vagy békés úton, vagy pedig erővel vonta fennhatósága alá, és egyesítette a Kárpátok (*Carpați*) és a Duna (*Dunăre*) között található alakulatokat. [...] Havasalföld (*Țara Românească*) megalakulásában, a vajdaságok és kenézségek egyesítése mellett két másik fontos tényezőt is figyelembe kell venni. Az első a kereskedelem. A Duna torkolatánál található új állam Közép-Európát a Fekete-tengerrel (*Marea Neagră*) összekötő igen fontos kereskedelmi út utolsó szakaszát foglalta magába. A Kárpátoktól délre található középkori román állam létrejöttét nagymértékben elősegítette a kontinentális kereskedelem biztonságossá tételének szükségessége, valamint az a jelentős bevétel, melyre Basarab vajda tett szert, mint ennek a kereskedelmi főútvonalnak az «örzője». A másik fontos tényező, amely hozzájárult a Kárpátok és a Duna között található román állam megalakulásához a mongol uralom volt [...]; a mongol fennhatóság akadályozta meg a magyarok Kárpátokon túlra történő terjeszkedését [...]. Az Árpád-ház kihalása után a Magyar Királyságban bekövetkező belviszályok is elősegítették a Kárpátok és a Duna közötti politikai alakulatok egyesítését. Amint Károly Róbert király uralmával az Anjou dinasztia véget vetett a belharcoknak, Magyarország megpróbálta felszámolni a Kárpátokon túl frissen létrejött új államot. [...]

A Kárpátoktól keletre eső terület [...] mongol fennhatóság alatt állt, melyet katonai központokból ellenőriztek [...]. A Magyar Királyság keleti határainak védelmére, a Keleti-Kárpátok hágóinak biztosítása céljából, valamint azért, hogy megelőzzenek egy esetleges tatár betörést, az átjárók közvetlen közelében található területen katonai átszervezést hajtottak végre, és létrehoztak egy *őrgrófságot* (határterület, védelmi szerepet lát el), melyet a máramarosi Dragoș vajda vezetett [...]. A Kárpátoktól keletre lévő területen, mint ahogy egyes forrásokból kiderül [...], a Magyar Királyság által létrehozott *őrgrófság* mellett más politikai alakulatok is léteztek. [...] Ezen politikai alakulatok egyesítését a hegyeken «átkelő» Bogdan máramarosi vajda vállalta fel. Összetűzésbe került I. Lajos magyar királlyal, [...] átkelt a Kárpátokon és eltávolította Dragoș utódait [...]. A magyar fennhatóságtól való sikertelen függetlenedési kísérletet (1359) követően, Bogdan 1364-1365 telén győzelmet arat, mely hasonlít Basarab 1330-as diadalához. Bogdan győzelme a Kárpátoktól keletre lévő új román állam esetében is ideiglenesen véget vetett a magyar fennhatóságnak, de ennél is fontosabb az a tény, hogy ezzel visszafordíthatatlanná vált a moldvai állam megalakulása.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg az adott forrás alapján a Kárpátoktól délre eső terület vajdáját! **2 pont**
2. Írja ki a forrásból azt a századot, amelyben a Kárpátoktól keletre lévő események végbementek! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján azt a vajdát, aki megszüntette a magyar fennhatóságot a Kárpátoktól keletre eső területen, és azt a katonai eseményt, amely ehhez az eredményhez vezetett! **6 pont**
4. Írjon ki a forrásból két információt az őrgrófságról! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva a középkori havasalföldi állam megalakulásának körülményeiről, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint a XVII. század folyamán - a XVIII. század első felében olyan események történnek, amelyeknek céljuk a román térség intézményes megszervezése. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a modern román állam megalakulásáról a XVIII-XIX. századokban, figyelembe véve a következőket:

- említse meg a XVIII. században kiadott politikai tervezetek egy célkitűzését a modern román államra vonatkozóan;
- nevezzen meg egy, a modern román államra vonatkozó politikai tervezetet a XIX. század első feléből, és említse meg e tervezet három sajátosságát;
- mutasson be egy olyan történelmi eseményt az 1857-1859-es időszakból, mely elősegítette a modern román állam megalakulását;
- fejtse ki véleményét a román állam megszilárdulásáról a XIX. század hetedik évtizedéből, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.